

Tabulky ozdôb

(1565 – 1751)

1565

Fray Tomás de Santa María

Libro llamado Arte de tañer Fantasia para tecla, vihuela y todo instrumento de tres o quatro ordenes. Valladolid 1565.

redoble

quiebro reysterado quiebro senzillo quiebro de minimas

1571

Elias Nikolaus Ammerbach

Orgel oder Instrument Tabulatur. Lipsko 1571.

Mordanty sú, keď sa kláves rozkmitá s najbližším susedným klávesom. Ak sa správne používajú, veľmi poslúžia okrase a lúbeznosti skladby. Sú dvojakého druhu, totiž pri stúpaní a pri klesaní [melódie či hlasu]. Najprv pri stúpaní — napríklad [pri stúpaní] \bar{e} \bar{f} sa \bar{e} duplikuje s \bar{d} a \bar{f} sa duplikuje s \bar{e} . Pri klesaní [melódie či hlasu], napríklad [pri klesaní] \bar{f} \bar{e} sa \bar{f} duplikuje s \bar{g} a \bar{e} sa duplikuje s \bar{f} .

(Mordanten sind / wenn ein Clavis mit dem nechsten neben ihm gerürt wird / dienen viel zur zierd und lieblichkeit des Gesanges / wenn sie recht gebraucht werden. Und sind zweierlei art / als im auff und absteigen. Erstlich im auffsteigen / als \bar{e} \bar{f} wird das \bar{e} mit dem \bar{d} duplirt / und \bar{f} mit dem \bar{e} . Im absteigen als \bar{f} \bar{e} wird \bar{f} mit \bar{g} und \bar{e} mit \bar{f} duplirt oder doppelgeschlagen.)

Ascendendo descendendo

1593/1609

Girolamo Diruta

Il Transilvano. Dialogo sopra il vero modo di sonar organi, et istromenti da Penna. Benátky 1593.

Sogetto

The first system of the 'Sogetto' consists of four staves. The top two staves are in treble clef, and the bottom two are in bass clef. The music is in a common time signature (C). The first two staves play a melody of quarter notes, while the bottom two staves provide a harmonic accompaniment with longer note values and rests.

Minuta sopra la parte del Soprano.

The first system of the 'Minuta sopra la parte del Soprano' consists of two staves. The top staff is in treble clef and contains a rapid sixteenth-note melody. The bottom staff is in bass clef and provides a harmonic accompaniment with chords and longer note values.

Alio modo.

The second system of the 'Minuta sopra la parte del Soprano' consists of two staves. The top staff continues the rapid sixteenth-note melody from the first system. The bottom staff continues the harmonic accompaniment.

Minuta sopra la parte del Basso.

The first system of the 'Minuta sopra la parte del Basso' consists of two staves. The top staff is in treble clef and contains a rapid sixteenth-note melody. The bottom staff is in bass clef and provides a harmonic accompaniment with chords and longer note values.

Alio modo.

The second system of the 'Minuta sopra la parte del Basso' consists of two staves. The top staff continues the rapid sixteenth-note melody from the first system. The bottom staff continues the harmonic accompaniment.

Minuta sopra la parte del Tenore.

The first system of the 'Minuta sopra la parte del Tenore' consists of two staves. The top staff is in treble clef and contains a melody of quarter notes. The bottom staff is in bass clef and provides a harmonic accompaniment with chords and longer note values.

Alio modo.

The second system of the 'Minuta sopra la parte del Tenore' consists of two staves. The top staff continues the melody of quarter notes from the first system. The bottom staff continues the harmonic accompaniment.

Minuta sopra la parte del Contralto.

Allo modo.

Diverse sorte di Groppi sopra l'accadenze.

Tremolo di Minima. Clamazioni. Accenti.

1600

Emilio de' Cavalieri

Rappresentazione di Anima, e di Corpo (...) per recitar Cantando. Rim 1600.

Pozzi s. 462.

1602

Giulio Caccini

Le nuove musiche. Florencia 1601.

Pozzi s. 470-474.

1618

Michael Praetorius

Syntagmatis musici tomus tertius.

Wolfenbüttel 1618.

Pozzi s. 506-509.

1620

Francesco Rognoni Taegio*Selva de varii passaggi secondo l'vso moderno, per cantare, & suonare con ogni sorte de stromenti.* Miláno 1620.

Pozri s. 517.

1626

Francisco Correa de Arauxo*Libro de tintos y discursos de musica pratica y theorica de organo intitulado Facultad Organica.* Alcalá 1626.

1659

Christopher Simpson*The Division-Viol or The Art of Playing Ex tempore upon a Ground.* Londýn 1659.*Graces*

(Ozdoby)

Hoci ozdoby sú vecou dobrého vkusu a fantázie, pokúsim sa ich vysvetliť slovami a príkladmi. Ozdobuje sa dvoma spôsobmi — sláčikom a prstami. Pravá ruka je na to, aby sme hrali nahlas alebo ticho, primerane nálade alebo charakteru skladby. Ak sa to má realizovať v rámci jedného ťahu sláčika, začneme ticho, stupňujeme tón a uprostred a ku koncu ho necháme vzdúť. Niektorí dosahujú efekt podobný tremolantu na organe aj pomocou trasenia zápästia. Avšak časté použitie tohto spôsobu ozdobovania sa neodporúča.

Chcel by som ešte k tomu povedať, že najväčší výraz dosiahneme, keď na jednotlivé tóny ťaháme sláčik zvlášť. Tento účinok nedosiahne viac tónov hraných na jeden ťah sláčika.

Smooth graces

Beat. exp: Backfall exp: Double-Backfall exp: elevation.

exp Springer. exp: Cadent. exp: Backfall-shaked exp:

Shaked graces

Close Shake. exp: Shaked Beat. exp: elevation exp:

Cadent. exp: Double-Relish exp: or thus. exp:

10 For this, I am obliged to the ever famous Charles Colman Doctor in Musick

Ozdoby ľavou rukou sú hladké (*smooth*) a trasené (*shaked*). Hladké ozdoby (*smooth graces*) sú jednoduchým spojením tónov ležiacich vedľa seba (*Beat, Backfall, Springer*,

Cadent). *Elevácia (Elevation)* premostuje väčšie intervaly. *Trasené ozdoby (shaked graces)* sú otvorené a úzke. Otvorený *shake* sa hrá v odstupe jedného či dvoch prážcov od základného tónu. Úzky *shake (Close Shake)* je vibrato, pri ktorom sa nasledujúci prst priloží úzko k hlavnému tónu a dotýka sa hmatníka medzi prážcami. Používa sa tam, kde nie je namieste iná ozdoba.

Ak stojí nad radom tónov oblúčik, potom sa hrajú na jeden smyk.

Ak sa na gambe imituje spevný hlas, potom sa tiež spájajú trilky (*shakes*) či iné skupiny tónov.

1670

Jacques Champion de Chambonnières

Pièces de clavecin. Paríž 1670.

Demonstration des Marques.

1688

André Raison

Livre d'orgue. Paríž 1688.

Explication des marques cy dessus

Marques des Agréments et leur signification

The page displays ten rows of musical notation, each illustrating a specific ornament or technique. Each row consists of a treble clef staff with a single note and a corresponding keyboard diagram below it. The keyboard diagrams show the fingerings and the specific ornamentation applied to the notes.

- Row 1:** Tremblement simple (simple tremolo), Tremblement appuyé (accented tremolo), Cadence (cadence).
- Row 2:** autre (other), Double cadence (double cadence), autre (other).
- Row 3:** sans tremblement (without tremolo), Sur vne tierce (on a third), Pincé (pincé), autre (other), Tremblement et pincé (tremolo and pincé).
- Row 4:** Cheute ou port de Voix en montant (fall or breath on the up-bow), en descendant (on the down-bow), Cheute et pincé (fall and pincé), Coulé sur vne tierce (glissando on a third), autre (other).
- Row 5:** Sur 2 notes de Suite (on 2 notes of Suite), autre (other), autre (other), Cheute sur vne notte (fall on one note), Cheute sur 2 notes (fall on 2 notes).
- Row 6:** double cheute a vne tierce (double fall on a third), Jdem a vne notte seule (idem on one note alone), Arpeggé (arpeggiated), autre (other), autre (other).

1690

Georg Muffat

Apparatus musico-organisticus. Salzburg 1690.

Dalej znamená tento jednoduchý znak † obyčajný trilok (*einen gemeinen Triller / tremulum ordinarium*). Takto označený tón trilkuje so susedným vyšším klávesom na klavíri (*durch welchen die darmit bezeichnete Note mit der Nächsten an dem oberen Clavir trillet*). Avšak ak je pod ním viditeľná takáto čiarka ‡ [hráme] polovičný trilok (*einen Halb-Triller / semitremulum*), všeobecne [nazývaný] *mordant*. Takto označený tón trilkuje so susedným nižším klávesom, ktorý (pokiaľ to len nie je uchu neprijemné) stojí na predchádzajúcom veľkom poltóne. (*Wodurch die also bemerkete Note mit der nechsten an dem niedrigerem Clavir und die zwar oftermals (wofern es nur nicht übel in die Ohren fällt) auf einen grossen Halb-Thon darvon stehet trillet.*) † takto zaoblený [znak] znamená trilok novšieho druhu (*einen Triller auf neuere Art / tremulum recentioris modi*). Totiž za ukončeným obyčajným trilkom, ktorý sa podľa zvyku hrá s vyšším tónom, sa pridá jeden jedinýkrát aj nižší tón (*nemlich welcher nach geendigten gemeinen Triller so nach Gewohnheit mit der höheren Note geschehen auch die niedrigere Note nur ein einiges mal annimmt bedeutet*). Tento znak † však ukazuje dlhý trilok (*einen langen Triller / tremulum longum*), ktorý trvá až do konca (*der bis an das Ende anhält an*).

1696

Johann Kaspar Ferdinand Fischer

Les Pièces de Clavessin. Schlackenwerth 1696.

V mojom diele sa vyskytujú isté dosiaľ neznáme znaky, ktoré tu uvediem a vysvetlím, aby nevzbudzovali pochybnosti.

(*Occurent frequentius in sequenti hoc meo opusculo quaedam adhuc ignota signa, quae ne Philomusicum dubium subinde detineant, hic praemitto et explico.*)

Signum tremuli vulgo trillae	Semitremuli vulgo mordant	Tremulo = semitremuli	Modi lubricandi vulgo Coulé	Harpegiaturae
---------------------------------	------------------------------	--------------------------	--------------------------------	---------------

1699

Henry Purcell

A Choice Collection of Lessons for Harpsichord or Spinnet. Londýn 1696. [3. vyd. (1699) obsahuje aj *Instructions for Beginners* (Poznámky pre začiatočníkov).]

Rules for Graces

(Pravidlá ozdobovania)

Shake sa označuje takto:

hrá sa takto:

beat sa označuje takto:

hrá sa takto:

plain note & shake takto:

hrá sa takto:

fore fall sa označuje takto:

hrá sa takto:

back fall sa označuje takto:

hrá sa takto:

značka pre *turn*:

hrá sa takto:

značka pre *shake tur'd*:

hrá sa takto:

Všimnite si, že *shake* sa vždy začína vyšším tónom a *beat* sa začína celým tónom či poltónom nižšie, podľa tóniny, v ktorej hráme; *plain note* a *shake* — ak je to tón bez bodky, držíme ju do polovice jej hodnoty, a to tón vyšší od zapísaného tónu (t. j. hornú sekundu), a *shake* trvá druhú polovicu, no ak je to nota s bodkou, držíme celú jej hodnotu a *shake* vyplní len hodnotu bodky.

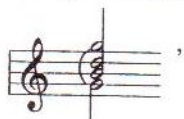
Slur sa označuje takto:

hrá sa takto:

toto je znak pre *battery*:

hrá sa takto:

Rules for Graces

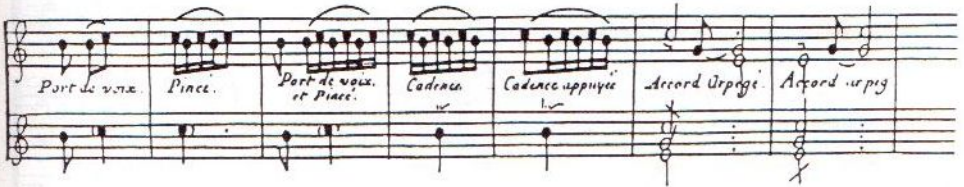
A Shake is mark'd thus explain'd thus a beat mark'd thus explain'd thus
 a plain note & Shake thus explain'd thus a fore fall mark'd thus explain'd thus
 a back fall mark'd thus explain'd thus a mark for the turn thus explain'd thus
 the mark for y Shake turn'd thus explain'd thus
 observe that you allway's Shake from the note above and beat from y note or half note below, according to the key you play in, and for y plain note and Shake if it be a note without a point you are to hold half the quantity of it plain, and that upon y note above that which is mark'd and Shake the other half, but if it be a note with a point to it you are to hold all the note plain and Shake only the point a star is mark'd thus explain'd thus
 the mark for y battery thus explain'd thus
 the bass Clift mark'd thus the Tenner Clift thus the Treble Clift thus a barr is mark'd thus
 at y end of every time that it may be the more easy to keep time, a Double bar is mark'd thus and set down at y end of every Strain, which imports you must play y Strain twice, a repeat is mark'd thus and signifies you must repeat from y note to y end of the Strain or lesson, to know what key a tune is in, observe y last note or Close of y tune, for by that note y key is nam'd, all Round O end with y first strain.

1706

Jean-Philippe Rameau

Premier livre DE PIECES DE CLAVECIN. Paris 1706.

Table des agréments

Port de voix. Pincé. Port de voix et Pincé. Cadence. Cadence appuyée. Accord Utrage. Accord utrage.

1713

François Couperin

Pièces de clavecin. Paris 1713.

Explication des Agréments, et des Signes

Pincé-simple. Pincé-double. Port de voix simple. Port de voix double. Port de voix coulée. Tremblement appuyé, et lié. Tremblement ouvert. Tremblement fermé.

Tremblement lié sans être appuyé

Tremblement détaché

Accent

Coulés, dont les points marquent que la seconde note de chaque temps doit être plus appuyée

Arpègement, en montant

Arpègement, en descendant

Pincés diésés, et bémolisés

Pincé continu

tr

Tremblement continu

Tierce coulée, en montant

Tierce coulée, en descendant

Aspiration

Suspension

Double

Double

Unisson

1715-1720

Jean François Dandrieu

Pièces de clavecin courtes et faciles de quatre tons différents. 1715-1720.

Tremblement

Tremblement appuyé

Tremblement lié

Cadence fermée Pincé Port de voix et pincé Port de voix Arpeggé 1 2 3

1720

Johann Sebastian Bach

Clavier-Büchlein vor Wilhelm Friedemann Bach, angefangen in Cöthen den 22 Januar

Ao 1720.

Explication unterschiedlicher Zeichen, so gewisse manieren artig zu spielen andeuten.

Trillo. mordant. trillo und mordant. cadence.

doppelt - cadence. idem. doppelt cadence u. mordant

idem. accent steigend. accent fallend.

accent u. mordant. accent u. trillo. idem.

Explication ² imby fastlicher geistl. Hoyschiffa manierter
 arbig zu spalten, am 4ten. ² *Am*

Trillo - mordant. trillo um mordant. cadence. Doppel-cadenz. idem.

Cresc *Cresc*

acc. accent. accent. accent. accent. idem.
trillo. mordant trillo.

1724/R 1731

Jean-Philippe Rameau

Pièces de clavecin. Paris 1724.

Explication des signes d'agrément

Noms et figures des agréments [Názvy a znaky ozdôb]

Noms et expressions des agréments [Názvy a interpretácia ozdôb]

(*Cadence; Cadence appuyée; Double cadence; Doublé; Pincé; Port de voix; Coulez; Pincé et port de voix; Son coupé; Suspension; Arpegement simple; Arpegement figure.*)

Cadence		
Cadence appuyée		
Double Cadence		
Doublé		
Pincé		
Port de voix		
Coulé		
Pincé et Port de voix		
Son coupé		
Suspension		
Arpège simple		

Arpège figuré

Arpège double

Liaison / Expression [Oblúčik / Interpretácia]

Une liaison qui embrasse deux notes différentes, comme— marque qu'il ne faut lever de doigt de dessus la premiere qu'a près avoir touché la seconde.

[Oblúk objímajúci dve rôzne noty znamená, že prst nemožno zdvihnúť z prvej, kým sa neudrela druhá.]

La note liée a celle qui porte une Cadence ou un Pincé, sert de commencement a chacun de ces agréments.

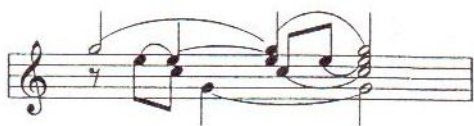
[Ak má druhý z dvoch tónov spojených oblúčikom *Cadence* alebo *Pincé*, prvý tón slúži ako začiatok týchto ozdôb.]

Exemple / Expression [Příklad / Interpretácia]

Une liaison qui embrasse plusieurs notes, marque qu'il faut les tenir toutes d'un bout de la liaison a l'autre a mesure qu'on les touche.

[Oblúk zahŕňajúci niekoľko nôt značí, že všetky tieto noty treba držať dolu počas dĺžky oblúka vzhľadom na opakovanie.] *Exemple / Expression* [Příklad / Interpretácia]

Le pouze I doit se trouper dans le milieu de cette batterie.

[Palec musí zotrvať v strede tejto batterie.]

Premiere Lecon [Prvá lekcia]

Main droite [Pravá ruka]

Ceci se repete souvant sans disintinuor, et avec egalité de mouvement.

[Opakujte veľakrát bez prerušenia a s pravidelným pohybom.]

Main gauche [Lavá ruka]

Menuet en Rondeau

[Tabuľku ozdôb z Rameauových *Pièces de clavecin* (1724/1731) možno tiež použiť pri jeho *Nouvelles Suites de pièces de clavecin* a *Pièces de clavecin en concerts* (podľa kópií nachádzajúcich sa v parížskej Bibiothèque Nationale).]

NOMS et figures des agréments...

NOMS et expressions des agréments

Liaison

Une liaison qui embrasse deux notes différentes, comme -- -- marquer qu'il ne faut lever le doigt de la première qu'à près avoir touché la seconde.
 La note liée à celle qui porte une Cadence ou un Pince, sert de commencement à chacun de ces agréments

Exemple

Une liaison qui embrasse plusieurs notes, marquer qu'il faut les tenir toutes d'un bout de la liaison à l'autre, à moins qu'en les touchant.

Exemple

Les pince s'emploient dans le milieu de cette batterie.

Première Leçon

Main droite
 Les pincés se font sans déplacement, et avec égalité de mouvement.

Main gauche

Musette en Rondeau

1724

Jean François Dandrieu*Premier livre de pièces de clavecin. Pariž 1724.**Exemples des signes d'agrèments employés dans ce livre et de leur expression*

Tremblement simple Tremblement appuyé Tremblement lié

Tremblement ouvert Pincé simple Pincé et port de voix

1735

Louis Claude Daquin*Premier livre des Pièces de clavecin. Pariž 1735.**Exemples des signes d'agrèments employés dans ces pièces et de leur expression*

Tremblement ou cadence Tremblement appuyé Cadence portée Pincé Doublé Tierce coulée

Coulé Autre Suspension Tremblement lié Port de voix Effet

„...musím poznamenaf, že pre dobré predvedenie *port de voix* treba nevyhnutne basový tón udrieť trochu skôr než malý tón hore, a takisto pred predvedením mordentu akcentovať hornú notu trochu silnejšie.”

(„...mais je dois observer, que pour bien faire un *Port de voix*, il est indispensable, quand la petite Note est liée, de toucher la Note de la Basse un peu devant la petite Note du dessus et d'appuyer la petite Note du dessus un peu plus fort avant que de faire le *Pinée*”)

1739

Gottlieb Muffat

Componimenti musicali per il Cembalo. Augsburg, c. 1739.

Particolari Segni delle Maniere.

Spiegazioni dei sopraddetti Segni.

t t t₂ t₂# t₂b t

w w w w w w

w w w w w w

Staccato

1000

Detailed description: This page contains a musical score for Gottlieb Muffat's 'Particolari Segni delle Maniere'. It features seven systems of music, each with a treble and bass staff. The first system includes the title 'Spiegazioni dei sopraddetti Segni.' and various musical symbols above the notes: a double sharp (x), a double flat (y), a natural (t), a flat (bt), and a sharp (t). The second system continues with symbols t, t, t₂, t₂#, t₂b, and t. The third system uses w, w, w, w, w, w. The fourth system uses w, w, w, w, w, w. The fifth system uses w, w, w, w, w, w. The sixth system uses w, w, w, w, w, w. The seventh system includes the instruction 'Staccato' and the number '1000' at the end.